

**Κριτική αποτίμηση του ψηφιακού εργαλείου εκμάθησης γλωσσών *Akelius*:
Η αξιοποίησή του σε προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης για τη διδασκαλία
της ελληνικής ως ξένης γλώσσας**

Παπαϊωάννου Παρασκευή, Φιλόλογος, M.Sc

Τσιλομελέκη Κωνσταντίνα, Φιλόλογος, M.Sc

Βαλάκος Παναγιώτης, Φιλόλογος, M.Sc

Περίληψη

Τα προγράμματα σπουδών στις σύγχρονες παγκοσμιοποιημένες κοινωνίες ενσωματώνουν πολυπολιτισμικά χαρακτηριστικά με γνώμονα το σεβασμό στην πολυμορφία και την ποικιλομορφία καθώς και στις αρετές της ισότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ελεύθερης πρόσβασης στην εκπαίδευση. Ωστόσο, δεν είναι λίγες οι φορές που οι εκπαιδευτικές πολιτικές για τη διαχείριση της ετερότητας έχουν ως αποτέλεσμα τη γλωσσική και πολιτισμική αφομοίωση των διαφορετικών μαθητών/τριών. Προκειμένου να αποφευχθεί η αφομοίωση και να επέλθει η σταδιακή ένταξη των μαθητών/τριών στην κοινωνία υποδοχής, θα πρέπει η διδασκαλία της γλώσσας να προσεγγίζεται ολιστικά από τον εκάστοτε εκπαιδευτικό, δηλαδή να δίνεται έμφαση στην επικοινωνία - γραπτή και προφορική- και συνάμα στους τρόπους με τους οποίους η τελευταία θα επιτευχθεί. Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται και η παρούσα εργασία καθώς στόχος της είναι να παρουσιάσει αφενός τις δυνατότητες της πλατφόρμας εκμάθησης γλωσσών *Akelius* στο πλαίσιο της μικτής μάθησης και αφετέρου τα αποτελέσματα από τη συστηματική αξιοποίησή της σε μαθητές/τριες ηλικίας 6-18 ετών στα προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης που υλοποιεί η *METAδραση*. Η συστηματική χρήση των νέων τεχνολογιών-εντός ενός απόλυτα καθορισμένου παιδαγωγικού πλαισίου-αποδείχθηκε ότι συντείνει στην ολιστική προσέγγιση της γλώσσας και επιφέρει ποιοτικότερα μαθησιακά αποτελέσματα.

Λέξεις-Κλειδιά: Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, μικτή μάθηση, εκμάθηση ελληνικών, πρόγραμμα μη τυπικής εκπαίδευσης.

Critical assessment of the Akelius digital language learning tool: Its use in non-formal education programs for teaching Greek as a foreign language

Papaioannou Paraskevi, High School teacher, M.Sc

Tsilomeleki Konstantina, High School teacher, M.Sc

Valakos Panagiotis, High School teacher, M.Sc

Abstract

In modern globalized societies, curricula consist of multicultural characteristics, which draw on the respect for diversity and the values of equality, on social justice and equal access to education. However, educational policies on managing otherness more often than not result in linguistic and cultural assimilation of students from different backgrounds. Aiming to branch off from such policies and teaching methods that propel assimilation, teacher should place emphasis on communication- written and oral- and

on methods that enhance the gradual integration of students in the host society. The present work broaches the multi-faceted debate of integration in the context of education by presenting the potentials of the *Akelius* language learning platform in the context of blended learning. Moreover, it shows the results from the regular use of *Akelius* among students aged 6-18 years old, attending METAdrasi's non-formal education programs. The regular use of new technologies - within a well-defined pedagogical framework - has been shown to contribute to the holistic approach of language and bring about better learning outcomes.

Key-Words: Distance education, blended learning, learning Greek, non-formal education program

Εισαγωγή

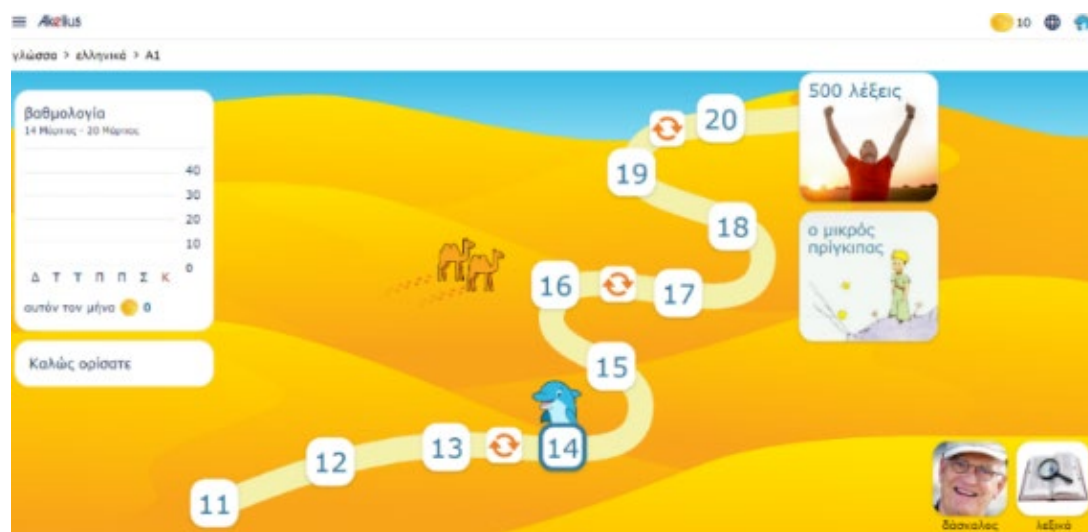
Συμβαδίζοντας με τις κοινωνικές και τεχνολογικές αλλαγές και δεδομένου του έντονου μεταναστευτικού ρεύματος στον ελληνικό χώρο τα τελευταία έτη, γίνεται συντονισμένη προσπάθεια από κρατικούς και μη κρατικούς φορείς για μια συμπεριληπτική και τεχνολογικά υποβοηθούμενη καινοτόμο γλωσσική εκπαίδευση (Ζάχος & Χατζής, 2005). Η ενσωμάτωση του διαδικτύου και των πολυμεσικών εφαρμογών στη διδασκαλία των ελληνικών, παρά το γεγονός ότι βρίσκεται σε αρχικό στάδιο, έχει προοπτικές να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για κατάλληλα εκπαιδευμένους/ες μαθητές/τριες και καταρτισμένους εκπαιδευτικούς (Χαραλαμποπούλου, Κάντζου, Παντελόγλου & Σιμόπουλος, 2014). Συγκεκριμένα, έχουν τεθεί σε εφαρμογή ποικίλα λογισμικά υπό την αιγίδα του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.), του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου (Ι.Ε.Λ.) αλλά και προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (Υ.ΠΑΙ.Θ.) με εθνικούς πόρους ή τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ψηφιακά υλικά που θεωρούνται αρκετά λειτουργικά είναι εκείνα της μικτής μάθησης που συνδυάζουν χαρακτηριστικά της συμβατικής τάξης σε εικονικό περιβάλλον με βασικά συστατικά στοιχεία της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (εξΑΕ). Είναι γεγονός ότι η ψηφιακή διδασκαλία συντείνει στη μετατροπή της γλώσσας από ένα απλό αντικείμενο μάθησης σ' ένα πρωτότυπο εργαλείο επικοινωνίας που διεγείρει το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών, προωθεί την αυτενέργεια και την ευελιξία και κάνει τη γνώση διαδραστική, αφού οι τελευταίοι/ες αναλαμβάνουν τον έλεγχο και την ευθύνη για τη μάθησή τους (Αραβανή & Φωτίου, 2020). Έτσι, σε μαθησιακό επίπεδο, προωθούνται δεξιότητες σκέψης υψηλού επιπέδου που ευνοούν την πνευματική ανάπτυξη και εγρήγορση ενώ μέσω θετικών ή αρνητικών σχολίων, που δίνονται αυτόματα από τον υπολογιστή ή από τον εκπαιδευτικό με τη βοήθεια του υπολογιστή, τους δίνεται η δυνατότητα να εκτιμήσουν το σημείο στο οποίο βρίσκονται. Σε κοινωνικό επίπεδο, οι γνώσεις κατασκευάζονται και παρουσιάζονται συνδεδεμένες τόσο μεταξύ τους όσο και με την κοινωνική πραγματικότητα και όχι γραμμικά, όπως συνήθως συμβαίνει στα έντυπα γλωσσικά εγχειρίδια. Σε ψυχολογικό επίπεδο, έχει αποδειχθεί ότι -μεταξύ των ευνοϊκών αποτελεσμάτων- συγκαταλέγεται και η ανάπτυξη αισθημάτων υπερηφάνειας και επιτυχίας των μαθητευόμενων, γεγονός που τους οδηγεί σε πρόοδο (Fotos & Browne, 2004). Σε πολιτισμικό επίπεδο, η τεχνολογία επιτρέπει στους/στις

μαθητές/τριες να συμμετέχουν στην κουλτούρα της γλώσσας-στόχου, μαθαίνοντας παράλληλα πώς το πολιτιστικό υπόβαθρο επηρεάζει τις απόψεις του ίδιου του λαού για τον κόσμο (Tafazoli & Golshan, 2014). Με γνώμονα όλα τα παραπάνω, σκοπός της εργασίας είναι αφενός η παρουσίαση των δυνατοτήτων της πλατφόρμας εκμάθησης γλωσσών *Akelius* στο πλαίσιο της μικτής μάθησης και αφετέρου των αποτελεσμάτων από τη συστηματική αξιοποίησή της στα προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης που υλοποιεί η *METAδραση* (<https://metadrasi.org/>) στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, τη Μυτιλήνη και τη Χίο.

Η πλατφόρμα εκμάθησης γλωσσών *Akelius*

Στο πλαίσιο της αξιοποίησης κατάλληλα σχεδιασμένων ψηφιακών εργαλείων στη διδακτική διαδικασία, δημιουργήθηκε από το Ίδρυμα *Akelius* (Akelius Foundation) και τη *UNICEF* Ευρώπης & Κεντρικής Ασίας -σε συνεργασία με τους εταίρους υλοποίησης της *UNICEF*- η ψηφιακή πλατφόρμα εκμάθησης γλωσσών *Akelius*. Η πλατφόρμα *Akelius* (<https://languages.akelius.com/>) υποστηρίζει τη μικτή μάθηση δίνοντας τη δυνατότητα εκμάθησης -μεταξύ άλλων- και της ελληνικής γλώσσας από το 2019-2020. Η Μη Κυβερνητική Οργάνωση *METAδραση-Δράση για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη* αποτελεί τον κυριότερο φορέα υλοποίησης του προγράμματος *Akelius* -σε συνεργασία και υπό τη χρηματοδότηση της *UNICEF*- τόσο στα προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης που απευθύνονται σε μαθητές/τριες 6-18 ετών όσο και σε δημόσια σχολεία της χώρας. Απώτερος σκοπός του εργαλείου είναι να ενισχύσει παιδιά και εφήβους πρόσφυγες και μετανάστες να μάθουν μια δεύτερη γλώσσα με τη βοήθεια της τεχνολογίας κατά τη δια ζώσης διδασκαλία. Πιο συγκεκριμένα, προωθεί την εκμάθηση της ξένης γλώσσας καθώς -βάσει της ολιστικής προσέγγισης- ακολουθεί τις αρχές της δημιουργίας ενός ασφαλούς και φιλόξενου μαθησιακού περιβάλλοντος, της διαμόρφωσης επιπέδων στη γλώσσα-στόχο, της εστίασης στην επικοινωνία, της υποστηρικτικής μάθησης (scaffolding) και της βασισμένης σε συμμετοχικές δραστηριότητες διδασκαλίας. Περιέχει -δωρέαν- πλούσιο και διαδραστικό πολυμεσικό υλικό που παρέχει κίνητρα στους/στις μαθητές/τριες και παράλληλα βοηθά τους εκπαιδευτικούς να ανταποκριθούν στο σχεδιασμό των μαθημάτων τους ενώ ενσαρκώνει χαρακτηριστικά προηγμένης ψηφιακής παιδαγωγικής και στηρίζεται στην επικοινωνία, τη μάθηση σε προσωπικό ρυθμό, την ομαδοποίηση του λεξιλογίου σε θεματικές περιοχές και την παροχή άμεσης ανατροφοδότησης. Κύριο πλεονέκτημα του συγκεκριμένου ψηφιακού υλικού σε ότι αφορά τον/την μαθητή/τρια είναι ότι του/της επιτρέπει να χτίζει σταδιακά τη γνώση μέσα από μικρές εύκολες εργασίες δραστηριοποίησης που του/της δίνουν την αίσθηση ότι μπορεί να τα καταφέρει, μειώνοντας το άγχος και τη ματαίωση με παράλληλες μεθόδους που καλύπτουν όλα τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης. Συνεπώς, προσφέρει αυτονόμηση σε μεγάλο βαθμό, αφού ο/η εκπαιδευόμενος/η μαθαίνει πώς να μαθαίνει και η μάθηση καθοδηγείται από τον/την ίδιο/α. Στόχος, άλλωστε, είναι η σταδιακή εκχώρηση της ευθύνης από τον εκπαιδευτικό στους/στις μαθητές/τριες μέσω της παροχής κατευθυντήριων οδηγιών πάνω σε μοντελοποιημένα μαθήματα (Π. Βασιλείου, 2021). Ο εκπαιδευτικός είναι, επομένως, το πρόσωπο που ενθαρρύνει και υποστηρίζει ψυχολογικά τον/την μαθητή/τρια του προκειμένου να οικοδομήσει

συνεργατικά τις γνώσεις του/της και εν τέλει να ανακαλύψει τις δικές του/της μαθησιακές διαδρομές για την επίτευξη των στόχων του/της. (Αναστασιάδης, 2020).

Εικόνα 1. Αρχική οθόνη Akelius

Σενάριο διδασκαλίας με τη χρήση του ψηφιακού εργαλείου Akelius

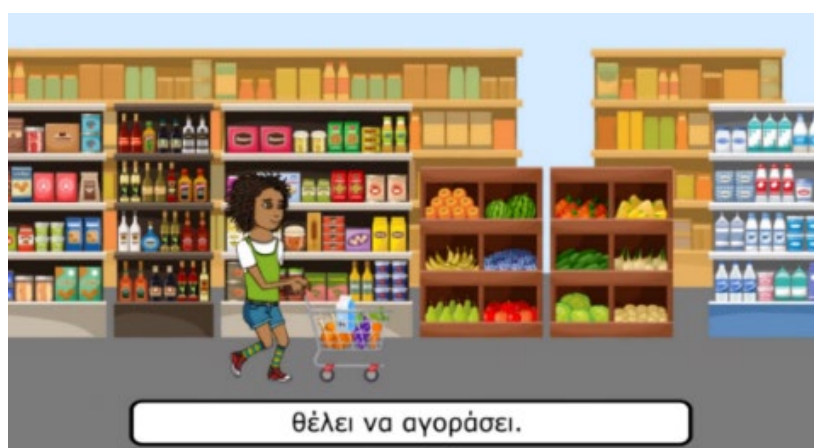
Προκειμένου να καταστούν όλα τα παραπάνω κατανοητά, ακολουθεί αναλυτικό σενάριο διδασκαλίας με τη χρήση της πλατφόρμας εκμάθησης γλωσσών Akelius στο πλαίσιο της μικτής μάθησης, όπως έχει εφαρμοστεί στα μαθήματα της *METAδρασης* στην Αθήνα. Ο εκπαιδευτικός προετοιμάζεται να διδάξει σε ανήλικους/ες μαθητές/τριες 9-12 ετών- Α1 επιπέδου- την ενότητα του «φαγητού» εντός 4 διδακτικών ωρών. Οι μαθητές/τριες ήδη γνωρίζουν από το Α0 επίπεδο το στοιχειώδες λεξιλόγιο της ενότητας. Στο πρώτο στάδιο της διδασκαλίας, ο εκπαιδευτικός -στην προσπάθειά του να διερευνήσει την προϋπάρχουσα γνώση των μαθητών/τριών του και παράλληλα να δημιουργήσει ένα κλίμα οικειότητας εντός της τάξης- τους ζητά να αναφέρουν παραδοσιακά φαγητά του τόπου τους. Στη συνέχεια, θέτει με ακρίβεια και σε απλή γλώσσα τους διδακτικούς στόχους, τα μέσα που θα αξιοποιηθούν για την επίτευξή τους καθώς και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ώστε να είναι βέβαιος ότι όλοι/ες οι μαθητές/τριες έχουν κατανοήσει το πλαίσιο της διδασκαλίας. Μ' αυτόν τον τρόπο αφενός καταφέρνει να κερδίσει την εμπιστοσύνη τους και αφετέρου τους επιτρέπει να παρακολουθήσουν την πορεία της διδασκαλίας βήμα προς βήμα. Παράλληλα, έχει ήδη συνδέσει όλες τις φορητές συσκευές (tablets) στην πλατφόρμα Akelius ώστε να είναι έτοιμες προς χρήση σε κάθε στάδιο της διδασκαλίας. Κατόπιν, ξεκινά το α' δίωρο της διδασκαλίας του μοιράζοντας το έντυπο υλικό που έχει προετοιμάσει, το οποίο περιλαμβάνει λεξιλογικό πίνακα με επιτονισμό των νέων λέξεων ώστε να είναι εμφανείς, εικόνες προς εξάσκηση του προφορικού λόγου και άλλες συναφείς ασκήσεις που στόχο έχουν να καλλιεργήσουν τη γλώσσα μέσω της εμπλοκής των μαθητών/τριών σε πραγματικά σενάρια. Προχωρά σε διδασκαλία του νέου λεξιλογίου και ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να επαναλάβουν ενώ παράλληλα ανοίγουν τα tablets και αλληλεπιδρούν

ανά θρανίο με τις εικόνες της άσκησης «μάντεψε» (ενότητα 19) με τίτλο «σούπερ-μάρκετ», όπως αποτυπώνεται στην εικόνα 2:

Εικόνα 2. Απόσπασμα από την άσκηση "μάντεψε" της ενότητας 19

Όταν ολοκληρωθεί το α' δίωρο, ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να αλληλεπιδράσουν εκ νέου με το έντυπο υλικό στο σπίτι ώστε να έρθουν προετοιμασμένοι/ες στο επόμενο μάθημα. Ξεκινώντας το β' δίωρο της διδασκαλίας, ο εκπαιδευτικός -αφού κάνει μια σύντομη επανάληψη- μοιράζει τα tablets στους/στις μαθητές/τριες και τους βοηθά να περιηγηθούν εκ νέου στην πλατφόρμα. Παράλληλα, έχει χωρίσει τους/τις μαθητές/τριες σε τρεις ομάδες (των τεσσάρων ατόμων) ώστε οι πιο «προχωρημένοι/ες» να βοηθούν και να ενισχύουν τους/τις μαθητές/τριες που βρίσκονται σε πιο αρχάριο επίπεδο ενώ ο ίδιος ασχολείται κυκλικά και κατά διαστήματα με μία ομάδα -κάθε φορά εκ περιτροπής- και εάν η διάταξη της τάξης το επιτρέπει αυτό μπορεί να λειτουργήσει και με σταθμούς ανεξάρτητης πρακτικής άσκησης. Τους ζητά να παρακολουθήσουν όλοι/όλες το βίντεο με το τραγούδι της ενότητας ώστε να λειτουργήσει ως αφόρμηση στην επόμενη δραστηριότητά τους, όπως φαίνεται στην ακόλουθη εικόνα:

Εικόνα 3. Απόσπασμα από την άσκηση "τραγούδι" της ενότητας 19

Αναθέτει, στη συνέχεια, συγκεκριμένους ρόλους στους/στις μαθητές/τριες και τους ζητά να αλληλεπιδράσουν με βάση πραγματικά σενάρια ως ακολούθως: «Είστε

πωλητής/τρια, είστε πελάτης/ισσα και θα θέλατε να αγοράσετε από το σούπερ-μάρκετ τα τρόφιμα της εβδομάδας». Οι μαθητές/τριες έχουν την ευκαιρία να εξασκήσουν το λεξιλόγιο της ενότητας ενώ η πλατφόρμα λειτουργεί ενισχυτικά προς αυτή την κατεύθυνση καθώς τους υπενθυμίζει το βασικό λεξιλόγιο: αγοράζω, πουλάω, πληρώνω, μαγειρεύω κλπ. Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει συνεχώς τους/τις μαθητές/τριες να απευθύνουν ερωτήσεις, να ενσαρκώνουν ρόλους και γενικά να εμπλέκονται ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία καθώς έτσι κατακτάται πιο εύκολα και αποτελεσματικά η νέα γνώση. Παράλληλα, βρίσκει την ευκαιρία να κάνει μια γρήγορη επανάληψη στην κλίση των ρημάτων της α' συζυγίας, τα οποία πρόσφατα έχει διδάξει. Στο τελευταίο μισάωρο της διδασκαλίας, χωρίζει τον πίνακα σε πέντε κατηγορίες ανάλογα με τα καταστήματα τροφίμων (κρεοπωλείο, μανάβικο, φούρνος, σούπερ-μάρκετ κλπ.) και ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να εντάξουν τις εικόνες (flashcards) της ενότητας «μάθημα» στο κατάλληλο κατάστημα, όπως αποτυπώνεται παρακάτω:

κρέας

Εικόνα 4. Απόσπασμα από την άσκηση "μάθημα" της ενότητας 19

Έτσι, ξεκινά ένας διάλογος, κατά τη διάρκεια του οποίου οι μαθητές/τριες συζητούν, συμφωνούν ή διαφωνούν αναφορικά με την αγορά των προϊόντων από το κατάλληλο κατάστημα και εξασκούνται πρακτικά στις καθημερινές τους συναλλαγές. Ολοκληρώνοντας τη διδασκαλία, ο εκπαιδευτικός ανακεφαλαιώνει τα όσα συζητήθηκαν στο μάθημα και ζητά ανατροφοδότηση από τους/τις μαθητές/μαθήτριες ενώ παράλληλα οι τελευταίοι/ες μπορούν να επιλύσουν το τεστ της ενότητας για να διαπιστώσουν τη γνώση που έχει κατακτηθεί αλλά και εκείνη που μένει να κατακτηθεί. Συνολικά, η πλατφόρμα μπορεί να αξιοποιηθεί εναλλακτικά στο στάδιο της εισαγωγής της νέας γνώσης, στο μέσον της διδασκαλίας ή στο στάδιο της επανάληψης.

Κριτική αποτίμηση της πλατφόρμας *Akelius*

Μεθοδολογία της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά το χρονικό διάστημα Δεκεμβρίου 2021- Φεβρουαρίου 2022 με στόχο την αποτίμηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας εκμάθησης γλωσσών *Akelius*. Το ερευνητικό εργαλείο που επιλέχθηκε για τη συγκέντρωση δεδομένων ήταν το ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού τύπου. Οι ερωτήσεις επιλέχθηκαν (και προσαρμόστηκαν κατάλληλα) από αντίστοιχες κλίμακες των Albirini (2006), Kinzie, Delcourt & Powers (1994) και Ravitz & Light (2000) και μετρήθηκαν με βάση την 5-βαθμη κλίμακα Likert. Το μεθοδολογικό εργαλείο συλλογής δεδομένων στην τελική

του μορφή εστάλη ηλεκτρονικά στους/στις συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες και επεστράφη συμπληρωμένο κατά τα τέλη Φεβρουαρίου 2022. Τα ερωτήματα που απαντήθηκαν μέσω της έρευνας μπορούν να συνοψιστούν στους ακόλουθους άξονες:

- παροχή κινήτρου για μάθηση
- αύξηση της αλληλεπίδρασης και εμβάθυνση
- συνδυασμός με τα έντυπα γλωσσικά εγχειρίδια
- ικανότητα εξατομίκευσης των αναγκών των μαθητών/τριών
- εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες

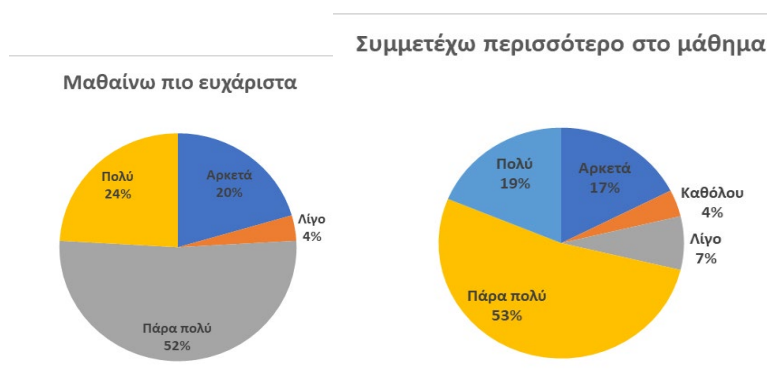
Το δείγμα

Το τελικό δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 85 μαθητές/τριες από τα εκπαιδευτικά προγράμματα της *METAdρασης*. Από τους συνολικά 85 μαθητές/τριες, 50 είναι τα αγόρια και 35 τα κορίτσια. Το ηλικιακό εύρος των μαθητών/τριών κυμαίνεται από 6-18 ετών. Όλοι/ες έχουν προσφυγικό/μεταναστευτικό υπόβαθρο-η πλειοψηφία μάλιστα λίγα χρόνια παραμονής στην Ελλάδα- και φοιτούν σε μεγάλο ποσοστό και στην τυπική εκπαίδευση. Παρακολουθούν -μεταξύ άλλων- το μάθημα των ελληνικών ενώ είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι στα παιδιά ηλικίας 6-9 ετών το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε με την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών.

Συμπερασματική αξιολόγηση εκπαιδευτικού περιβάλλοντος

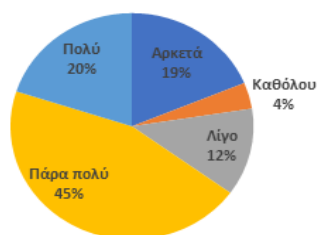
Για την ανάλυση των αποτελεσμάτων εφαρμόστηκε περιγραφική στατιστική με τη χρήση του προγράμματος Microsoft Excel 2016. Οι απαντήσεις των μαθητών/τριών αποτυπώνονται στα ακόλουθα γραφήματα:

α. Παροχή κινήτρου για μάθηση:

β. Αύξηση της αλληλεπίδρασης και εμβάθυνση:

Μου αρέσει να συνεργάζομαι με τους συμμαθητές μου

Καταλαβαίνω καλύτερα το μάθημα

Αναλύοντας τα παραπάνω γραφήματα (άξονας α), παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των μαθητών/τριών σημειώνει ότι η ένταξη του ψηφιακού εργαλείου στη διδακτική πράξη καθιστά τη μάθηση μια πιο ευχάριστη διαδικασία για όλους/ες. Οι στοχευμένες δραστηριότητες-στην πλειονότητά τους αντλημένες από την καθημερινότητα των μαθητών/τριών- καθώς και η μετάδοση της πληροφορίας με πολλαπλούς τρόπους και μέσα (ήχος, εικόνες κλπ) δίνουν κίνητρο ακόμη και στους πιο αδιάφορους μαθητές/τριες να συμμετέχουν περισσότερο στο μάθημα (σε ποσοστό 89%). Στα αμέσως επόμενα (άξονας β) γραφήματα αποτυπώνονται οι απαντήσεις των μαθητών/τριών αναφορικά με το βαθμό κατανόησης του μαθήματος μέσα από την παράλληλη αξιοποίηση του έντυπου εκπαιδευτικού υλικού και της ψηφιακής πλατφόρμας κατά τη δια ζώσης διδασκαλία.

Από τις απαντήσεις τους, συμπεραίνουμε ότι η χρήση της πλατφόρμας εκμάθησης γλωσσών, βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να κατανοήσουν καλύτερα τις διδασκόμενες έννοιες συγκριτικά με την παραδοσιακή διδασκαλία.

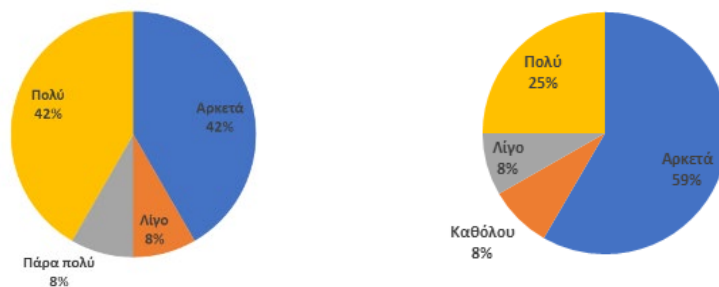
Η συντριπτική πλειοψηφία απάντησε ότι η αξιοποίηση των δραστηριοτήτων της εφαρμογής κατά τη διδασκαλία των ελληνικών έχει πολύ θετικά αποτελέσματα και ενισχύει το βαθμό κατανόησης του μαθήματος σε ποσοστό 95% (από πάρα πολύ έως αρκετά). Μόλις το 5% των ερωτηθέντων/ερωτηθεισών μαθητών/τριών απάντησε από λίγο έως καθόλου, γεγονός που αποδεικνύει τα πλεονεκτήματα από τη συστηματική αξιοποίηση του εργαλείου στο πλαίσιο της μικτής μάθησης.

Παράλληλα, οι μαθητές/τριες σημειώνουν σε ποσοστό 84% ότι η αξιοποίηση του ψηφιακού εργαλείου ενισχύει την ομαδικότητα καθώς πολλές από τις δραστηριότητες της πλατφόρμας επιλύονται αποτελεσματικότερα ανά ομάδες.

Επομένως, η χρήση ενός tablet ανά θρανίο ή και ανά δύο θρανία καλλιεργεί τη συνεργασία μεταξύ συμμαθητών/τριών και εκπαιδευτικού και παράλληλα ενθαρρύνει την ανάπτυξη εποικοδομητικού διαλόγου κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

γ. Συνδυασμός με τα έντυπα γλωσσικά εγχειρίδια:

Το Akelius βοηθά στην εκμάθηση του λεξιλογίου; **Το Akelius συνδυάζεται εύκολα με το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείτε;**

Περνώντας στην επόμενη ενότητα ερωτήσεων και με βάση τις παραπάνω απαντήσεις των μαθητών/τριών, γίνεται φανερός ο εύκολος συνδυασμός του *Akelius* με τα έντυπα γλωσσικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί στην τάξη. Η στοχευμένη κατηγοριοποίηση των μαθησιακών επιπέδων και των ενοτήτων εντός της ψηφιακής πλατφόρμας καθώς και η διαθεματικότητα των δραστηριοτήτων, δίνουν την ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να το αξιοποιήσει παράλληλα με το έντυπο υλικό του σε κάθε στάδιο της διδασκαλίας, προχωρώντας κάθε φορά και σε διαφορετικούς συνδυασμούς. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόλις το 16% των ερωτηθέντων/εισών μαθητών/τριών σημειώνουν ότι το ψηφιακό εργαλείο δε διευκολύνει τη μικτή μάθηση. Στην παρούσα ενότητα ερωτήσεων, προκρίνεται και η ερώτηση αναφορικά με το βαθμό κατά τον οποίο το ψηφιακό εργαλείο ενισχύει την εκμάθηση του λεξιλογίου καθώς αυτός είναι και ο πρωταρχικός στόχος όλων, η διευκόλυνση της καθημερινής επικοινωνίας -γραπτής και προφορικής- των μαθητών/τριών και η σταδιακή ένταξή τους στην κοινωνία υποδοχής. Προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να κινούνται τόσο τα έντυπα γλωσσικά εγχειρίδια όσο και το υλικό των εκπαιδευτικών ή το πολυμεσικό υλικό της πλατφόρμας. Επομένως, ο στοχευμένος συνδυασμός όλων των παραπάνω θα επιφέρει τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

δ. Ικανότητα εξατομίκευσης των αναγκών των μαθητών/τριών:

Οι μαθητές συγκεντρώνονται καλύτερα στο μάθημα **Η χρήση του Akelius βοηθά στην εξατομίκευση των αναγκών των μαθητών;**

Ο επόμενος άξονας αφορά στις δυνατότητες που παρέχει το ψηφιακό εργαλείο στους εκπαιδευτικούς να εστιάσουν στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών/τριών τους και να τους βοηθήσουν στην κάλυψη πιθανών κενών και ελλείψεων. Ειδικότερα, το 75% των

μαθητών/τριών απαντά ότι με τη χρήση του ψηφιακού εργαλείου οι εκπαιδευτικοί παρακολουθούν πιο εύκολα τον προσωπικό βηματισμό του καθενός. Τόσο οι δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας όσο και η παροχή άμεσης ανατροφοδότησης, φέρνουν εκπαιδευτικούς και μαθητές/τριες αντιμέτωπους/ες με τις δυσκολίες τους αλλά και με τους πιθανούς τρόπους διαχείρισής τους. Ακόμα, η χρήση της πλατφόρμας στο στάδιο της επανάληψης για τους μαθητές/τριες που ολοκληρώνουν πιο γρήγορα τις δραστηριότητες που τους έχουν ανατεθεί, τους καθιστά ενεργούς καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος ενώ παράλληλα ο παιγνιώδης χαρακτήρας των τελευταίων τους ωθεί να εκτονώσουν δημιουργικά την ενέργειά τους και αυξάνει τη συμμετοχή τους στο μάθημα. Επομένως, η προσοχή τους σπάνια αποσπάται με τη χρήση του ψηφιακού εργαλείου και ως εκ τούτου σπάνια παρεμποδίζεται και η ομαλή διεξαγωγή του μαθήματος, στοιχεία που αποτυπώνονται και στο παραπάνω διάγραμμα: το 83% των μαθητών/τριών απαντά ότι συγκεντρώνεται καλύτερα στο μάθημα (από πάρα πολύ έως αρκετά) με τη χρήση του ψηφιακού εργαλείου εκμάθησης γλωσσών.

ε. Εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες:

Χαίρομαι όταν χρησιμοποιώ το τάμπλετ

Ο τελευταίος άξονας της έρευνας αποσκοπεί να ελέγξει την εξοικείωση των μαθητών/τριών (ηλικίας 6-18 ετών) με τις νέες τεχνολογίες και τα ψηφιακά μέσα διδασκαλίας. Είναι αξιοσημείωτο ότι το 91% των μαθητών/τριών απάντησαν ότι χαίρονται όταν χρησιμοποιούν το tablet στο πλαίσιο του μαθήματος ενώ μόλις το 9% απάντησε αρνητικά στην ίδια ερώτηση, στοιχείο που αποδεικνύει την άνεση που έχουν οι μαθητές/τριες ως προς τη χρήση των ψηφιακών εργαλείων. Παράλληλα, η αξιοποίηση του ψηφιακού εργαλείου κατά τη δια ζώσης διδασκαλία με παιδαγωγικό/διδακτικό πρόσημο παρέχει στους μαθητές/τριες και μια άλλη οπτική- διαφορετική από εκείνη που μέχρι τότε γνώριζαν- στη χρήση των νέων τεχνολογιών, γεγονός που τους κινεί το ενδιαφέρον και την περιέργεια να την ανακαλύψουν. Δεν θα ήταν ίσως υπερβολή να σημειώσουμε ότι ακόμη και η χρήση του tablet κατά τη διδακτική διαδικασία αυξάνει τη συγκέντρωση των μαθητών/τριών και σπάνια διαταράσσει την ισορροπία της τάξης.

Συμπεράσματα-Συζήτηση

Στην εργασία παρουσιάστηκε αφενός η λειτουργία της ψηφιακής πλατφόρμας εκμάθησης γλωσσών *Akelius* στο πλαίσιο της μικτής μάθησης και αφετέρου τα αποτελέσματα από τη συστηματική αξιοποίησή της σε μαθητές/τριες ηλικίας 6-18 ετών που φοιτούν

στα προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης της *METAδρασης*. Από την εκτενή έρευνα που πραγματοποιήθηκε -και σε συνάρτηση με τους θεματικούς άξονες που τέθηκαν- αποτυπώθηκαν συνολικά τα παρακάτω:

Μεταβολή παγιωμένων διδακτικών πρακτικών: Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας εξάγουμε ότι η διδασκαλία με τη χρήση του μοντέλου της μικτής μάθησης-εντός ενός απόλυτα καθορισμένου παιδαγωγικού πλαισίου-μπορεί να λειτουργήσει ενισχυτικά τόσο ως προς την ταχύτητα εκμάθησης όσο και ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι μαθητές/τριες τόνισαν ότι η αξιοποίηση του ψηφιακού εργαλείου αυξάνει την ενεργό συμμετοχή τους στο μάθημα και τους βοηθά να λειτουργούν συνεργατικά. Παράλληλα, μετατρέπει τη μάθηση σε μια διαδικασία περισσότερο διασκεδαστική, μεταβάλλοντας κατ' αυτό τον τρόπο τις παγιωμένες διδακτικές πρακτικές και δίνοντας κίνητρο ακόμη και στους/στις πιο αδιάφορους/ες μαθητές/τριες να παραμείνουν συγκεντρωμένοι/ες καθ' όλη τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας.

Αλληλεπίδραση και εμπάθυνση: Οι μαθητές/τριες σημείωσαν ότι η αλληλεπίδρασή τους με το διαδραστικό υλικό καθώς και η άμεση ανατροφοδότηση που λαμβάνουν μετά από κάθε δραστηριότητα, ενισχύει την αυτοπεποίθησή τους και ακολουθεί τον προσωπικό τους ρυθμό μάθησης. Επιπρόσθετα, η ανάθεση ρόλων και η δημιουργία ομάδων, αποδείχθηκε ότι καλλιεργεί το διάλογο και βελτιώνει τις σχέσεις τόσο μεταξύ συμμαθητών/τριών όσο και μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικού. Είναι γεγονός ότι η εξ αποστάσεως διδασκαλία είναι αυτή, η οποία διδάσκει το μαθητή «πώς να μαθαίνει» και πώς να λειτουργεί αυτόνομα προς μια ευρετική πορεία αυτομάθησης και γνώσης (Λιοναράκης, 2006). Σε αυτό το πλαίσιο, η συνεργατική επίλυση των ζητούμενων δραστηριοτήτων αλλά και η ατομική αναζήτηση λύσεων και προτάσεων με βάση τα όσα ήδη γνωρίζουν και έχουν διδαχθεί οι μαθητές/τριες, καλλιεργεί την κριτική τους σκέψη και τους βοηθά να αναπτύσσουν πέρα από τις γνωστικές τους δεξιότητες και τις κοινωνικό-συναισθηματικές.

Αποτελεσματική διαχείριση τάξης: Με γνώμονα τις συνολικές απαντήσεις των μαθητών/τριών, συνάγεται ότι η αξιοποίηση της πλατφόρμας κατά τη διαζώση διδασκαλία τείνει να λειτουργεί ενισχυτικά και ως προς τη διαχείριση της τάξης. Ειδικότερα, δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να εμβαθύνουν αποτελεσματικότερα στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών/τριών τους, ακολουθώντας τις αρχές μιας διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Τόσο η κατηγοριοποίηση σε επίπεδα όσο και οι δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας που συνδυάζονται εύκολα με το έντυπο εκπαιδευτικό υλικό, ενισχύουν το έργο των εκπαιδευτικών και των μαθητών/τριών τους. Ακόμα, η χρήση της πλατφόρμας στο στάδιο της επανάληψης για τους μαθητές/τριες που ολοκληρώνουν πιο γρήγορα τις δραστηριότητες που τους έχουν ανατεθεί ή για εκείνους/ες που δυσκολεύονται να ακολουθήσουν το βηματισμό των υπολοίπων, τους καθιστά πιο ενεργούς καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος ενώ παράλληλα η εύχρηστη πλοήγηση και ο παιγνιώδης χαρακτήρας των τελευταίων τούς ωθεί να εκτονώσουν δημιουργικά την ενέργειά τους και αυξάνει τη συμμετοχή τους στο μάθημα. Σε αυτό το σημείο αξίζει

να τονιστεί ότι η μεγάλη εξοικείωση των μαθητών/τριών στη χρήση των νέων τεχνολογιών λειτουργεί ενισχυτικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Η εργασία ενισχύει την υπάρχουσα βιβλιογραφία στο πεδίο της αξιοποίησης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού -με τη μέθοδο της μικτής μάθησης- κατά τη διδασκαλία και εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας. Με άξονα τις απαντήσεις των ερωτηθέντων/-εισών μαθητών/τριών, προκύπτουν σαφώς θετικά αποτελέσματα από τη συστηματική αξιοποίηση της πλατφόρμας εκμάθησης γλωσσών *Akelius*. Σε μελλοντική έρευνα θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να εξεταστούν τόσο η λειτουργικότητα της πλατφόρμας και σε ενήλικους/ες μαθητές/τριες όσο και οι απόψεις των εκπαιδευτικών -τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης- προκειμένου να συνάγουμε πιο ασφαλή συμπεράσματα και φυσικά να καταφέρουμε να προχωρήσουμε και σε μια συγκριτική παρουσίασή τους.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Albirini, A. (2006). Teachers' attitudes toward information and communication technologies: the case of Syrian EFL teachers. *Computers & Education*, 47, 373-398.
- Anastasiadis, P. (2020). I Scholiki Ex Apostaseos Ekpaidefsi stin epochi tou Koronoiou COVID-19: to paradeigma tis Elladas kai i proklisi tis metavasis sto «Anoikto Scholeio tis Dierevnikis Mathisis, tis Synergatiki Dimiourgikotitas kai tis Koinonikis Allilengyis». *Open Education-The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, Vol 15, pp 20-48.
- Aravani, E. & Fotiou, Ai. (2020). Glossa kai Technologia: Mia gefyra epikoinonias stin praxi tis didaskalias. Sto M. Dimasi, E. Griva, & Z. Gavriilidou (Epim.). *I Nea Elliniki glossa ston Parefxeinio Choro kai sta Valkania: Erevnitikes apotyposeis kai didaktikes prosengiseis* (ss. 673-693). Kavala: Saita. Anaktithike stis 17 Ianouariou 2022 apo: <http://www.saitapublications.gr/2020/05/ebook.235.html>
- Charalampopoulou, F., Kantzou, V., Panteloglou E. & Simopoulos G. (2014). Diadiktyo kai glossiki ekpaidefsi: platforma ekmathisis genikon kai epicheirimatikon ellinikon. *Meletes gia tin elliniki glossa* 34, 474-486. Thessaloniki: Institouto Neoellinikon Spoudon. Anaktithike stis 12 Fevrouariou 2022 apo: http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_34_474_486.pdf
- Fotos, S. & Browne, C. (2004). The Development of CALL and Current Options. In S. Fotos & C. Browne (Eds.). *ESL and applied linguistics professional series. New perspectives on CALL for second language classrooms* (pp. 3-14). Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates Publishers. Anaktithike stis 12 Fevrouariou 2022 apo: <https://psycnet.apa.org/record/2004-16165-001>

- Kinzie, M. B., Delcourt, M. A. B., & Powers, S. M. (1994). Computer technologies: Attitudes and selfefficacy across undergraduate disciplines. *Research in Higher Education*, 35(6), 745-768.
- Lionarakis, A. (2006). I theoria tis ex apostaseos ekpaidefsis kai i polyplokotita tis polymorfikis tis diastasis. Sto A. Lionarakis (Epim.), *Anoikti kai ex Apostaseos Ekpaidefsis – Stoicheia theorias kai praxis*. Athina: Propompos.
- Ravitz, J., & Light, D. (2000). *A tool for assessing conditions that support educational technology reforms among U.S. teachers*. Center for Innovative Learning Technologies, Assessment Theme Team.
- Tafazoli, D. & Golshan, N. (2014). Review of computer-assisted language learning: History, merits & barriers. *International Journal of Language and Linguistics*, 2, 32-38.
- Vasileiou, P. (2021). *Kritiki apotimisi psifiakon ylikon gia ti didaskalia tis ellinikis os defteris glossas*. Diplomatiki Ergasia. Patra. Elliniko Anoikto Panepistimio.
- Zachos, D., & Chatzis, T. (2005). Diapolitismiki Ekpaidefsi kai Nea Perivallonta Mathisis. *Epistimoniko Vima*, 4, 102–108.
- Zachos, D., & Chatzis, T. (2005). Diapolitismiki Ekpaidefsi kai Nea Perivallonta Mathisis. *Epistimoniko Vima*, 4, 102–108.